

DONA I POLÍTICA AL BAIX LLOBREGAT. LLUNY DE LA PARITAT DEMOCRÀTICA

GENOVEVA CATALÀ I BOSCH

Regidora de l'Ajuntament de Molins de Rei

LA PRESENCIA DE LES DONES EN LA POLÍTICA REPRESENTATIVA ARREU DEL MÓN

Desenvolupar democràticament una comunitat sense comptar amb la participació activa de la meitat de la població és un dèficit democràtic i una gran pèrdua de recursos humans. La vicepresidenta del Parlament portuguès a la cimera d'Atenes l'any 1992 ja deia que «La democràcia no només ha de ser pluralista, sinó també igualitària en el sentit que ha de comptar que hi ha dues formes diferents, en realitat molt diferents, de ser una persona humana. La humanitat està formada per persones que són homes o són dones, i no éssers neutres o asexuals, i això constitueix un component fonamental de la personalitat humana.»

La Unió Interparlamentària (organisme mundial amb seu a Ginebra) ha realitzat un estudi comparatiu a escala mundial amb l'objectiu de perfeccionar la democràcia introduint dos conceptes per promoure i fer compatible la presència dels homes i les dones en la política. Aquests dos conceptes reclamen un nou contracte de societat on es corregeixin els desequilibris actuals en la participació dels homes i les dones en la vida política. Es proposa que aquest nou contracte giri entorn dels conceptes de *paritat*, que reflecteix que les persones d'un sexe i de l'altre som diferents i alhora iguals, i de *col·laboració*, que mostra la possibilitat d'iniciar una dinàmica creativa entre l'home i la dona per afrontar els problemes de la comunitat.

Les reflexions que es fan amb relació a la presència de parlamentàries són en el sentit de considerar que arreu del món, les dones estem subrepresentades, subelegides i en una situació de subpoder. Per superar aquesta situació caldria variar les estructures d'oportunitat amb la finalitat de millorar la representació de les dones, escollint com a vies d'acció els mecanismes d'intervenció en els sistemes electorals — començant per la vida dels partits —, la participació de les ciutadanes en els afers col·lectius i la introducció d'una nova cultura en els partits polítics com a instruments per fer efectiva la representació de les dones en els poders públics a partir de la nostra pròpia diversitat, ja que les dones no som un tot homogeni.

A escala mundial (57 països* estudiats el 1996), les dones presents en els parlaments (cambres baixes o cambres úniques) som el 15,2%; a la zona de l'Àfrica subsahariana (10 països), el 13,1%; a les Amèriques (11 països), el 15,5%; a l'Àsia (9 països), el 10%; a Europa (21 països), el 15,1%; a l'àrea del Pacífic (4 països), el 10,5%, i als estats àrabs (3 països), el 3%.

(* Els països són els següents:

Àfrica subsahariana:

Burkina Faso, Txad, Kenya, Malawi, Mali, Namíbia, Santo Tomé i Príncipe, Seychelles, Sud-Àfrica i Zimbabue.

Amèrica:

Argentina, Canadà, Xile, Colòmbia, Costa Rica, Granada, Guaiana, Jamaica, Mèxic i Santa Llúcia.

Àsia:

Cambotja, Filipines, Iran, Mongòlia, Nepal, les dues Corees, Singapur i Sri Lanka.

Europa:

Alemanya, Armènia, Xipre, Eslovènia, Espanya, França, Geòrgia, Irlanda, Islàndia, Itàlia, Kazakhstan, Letònia, Mònaco, Països Baixos, Polònia, Regne Unit, República Txeca, República de Moldòvia, Suècia, Suïssa i Ucraïna.

Pacífic:

Austràlia, Kiribati i Samoa.

Estats àrabs:

Egipte, Jordània i Tunísia.

Definició de les regions utilitzada per la Unió Interparlamentària a *Las mujeres en los Parlamentos, 1945-1995: Estudio Estadístico Mundial*.

Evidentment, si en fer les estadístiques localitzem la representació en zones més petites i amb una major homogeneïtat de desenvolupament, trobarem xifres percentuals més elevades pel que fa a la participació de les dones en els àmbits parlamentaris. En concret, pel que fa als països integrants de la Comunitat Europea, el percentatge de dones en els parlaments regionals és del 24,9%. En aquesta mateixa comunitat, en canvi, la participació en els parlaments estatals (cambra alta o Senat i cambra baixa o Congrés) és sensiblement infe-

rior: un 9,3% per a les cambres altes i un 18% per a les baixes. Pel que fa al Parlament europeu, el percentatge és del 27,3%. Sorpren veure com en el nostre context cultural i polític immediat les dones som presents en

espais de representació pública d'àmbit superior i, en canvi, en aquest mateix entorn europeu, la presència de les dones en la política local amb prou feines ronda el 20%.

Participació de les dones en els parlaments nacionals dels estats membres de la UE i en el Parlament europeu

Estats membres de la UE	Data de les eleccions	% en la Cambra de Diputats (D/T)	% en el Senat (D/T)	% total en el Parlament nacional (D/T)
BÈLGICA	1995	11,3 (17/150)	23,6 (17/72)	15,3 (34/222)
DINAMARCA	1994	33,0 (59/179)		33,0 (59/179)
ALEMANYA	1994	26,3 (177/672)	19,1 (13/68)	25,7 (190/740)
GRÈCIA	1993	5,7 (17/300)		5,7 (17/300)
ESPANYA	1995	16,0 (56/350)	12,6 (32/254)	14,6 (88/604)
FRANÇA	1993-1995	6,1 (35/577)	5,6 (18/321)	5,9 (53/898)
IRLANDA	1992	13,5 (22/166)	13,3 (8/60)	13,3 (30/226)
ITÀLIA	1994	13,9 (88/632)	8,3 (26/315)	12,0 (144/947)
LUXEMBURG	1994	16,7 (10/60)		16,7 (10/60)
PAÏSOS BAIXOS	1994-1995	31,3 (47/150)	22,7(17/75)	28,4 (64/225)
ÀUSTRIA	1995	25,6 (47/185)	25,0 (16/64)	25,5 (63/247)
PORTUGAL	1995	12,2 (28/230)		12,2 (28/230)
FINLÀNDIA	1995	33,5 (67/200)		33,5 (67/200)
SUÈCIA	1994	40,4 (141/349)		40,4 (141/349)
REGNE UNIT	1992	9,2 (60/651)	6,5 (79/1207)	7,5 (139/1858)
TOTAL		18,0 (871/4849)	9,3 (226/2456)	15,0 (1097/7285)
PARLAMENT EUROPEU	1994			27,3 (171/626)

Dossier

Participació de les dones en els parlaments i en els governs regionals dels estats membres de la UE

Estats membres de la UE	Data	Nombre de regions	% en els parlaments regionals (D/T)	% en els governs regionals (D/T)
BÈLGICA	1995	5	17,6 (69/393)	9,7 (3/31)
DINAMARCA	1993	14	31,0 (116/374)	no n'hi ha
ALEMANYA	1995	16	28,9 (557/1930)	25,3 (42/166)
GRÈCIA	1992	13		
ESPANYA	1993-1994-1995	17	19,0 (224/1180)	dades no disponib.
FRANÇA	1992	21	12,1(203/1671)	dades no disponib.
IRLANDA	1994	no n'hi ha		
ITÀLIA	1995	20	11,4 (125/1092)	7,1 (15/210)
LUXEMBURG	no n'hi ha			
PAÏSOS BAIXOS	no n'hi ha			
ÀUSTRIA	1994	29	19,6 (88/448)	19,2 (15/78)
PORTUGAL	1992	2*	9,2 (10/108)	0,0 (0/21)
FINLÀNDIA	no n'hi ha			
SUÈCIA	1994	23	47,6 (845/1775)	42,9 (147/343)
REGNE UNIT	no n'hi ha			
TOTAL		140	24,9 (2237/8971)	26,1 (222/849)

*Només les regions autònomes de les Açores i Madeira tenen parlaments i governs regionals.

(Quadres de l'edició de 1996 de la Comissió Europea *Las mujeres en la toma de decisiones*)

LES DONES EN LA POLÍTICA LOCAL

Com ja he dit, la mitjana de dones regidores en els diferents estats membres de la Unió Europea és del 20%. Cal assenyalar que l'estadística es fa sense disposar de dades d'Àustria, Espanya i el Regne Unit —més endavant veurem què ens passa a Espanya, a

Catalunya i al Baix Llobregat. La diferència en la representació local varia segons els estats: les dones sueques hi són presents en un 41,3%; les finlandeses, en un 30%, i les daneses, en un 27,9%. La presència de dones en els consells locals d'Alemanya, Països Baixos, Itàlia, França i Bèlgica se situa al voltant del 20%. En canvi, a Grècia és inferior al 10%.

Participació de les dones en l'àmbit local de la política en els estats membres de la UE

Estats membres de la UE	Data	% en el Consell Local (D/T)
BÈLGICA	1994	20,1 (2357/11728)
DINAMARCA	1995	27,9 (1311/4704)
ALEMANYA	1990-1991-1992-1993	22,4 (6494/29016)
GRÈCIA	1994	3,6 (1871/51942)
ESPANYA	1995	dades nacionals no disponibles
FRANÇA	1995	21,2 (107979/508732)
IRLANDA	1994	14,3
ITÀLIA	1995	21,5 (4903/22763)
LUXEMBURG	1993	10,3 (114/1105)
PAÏSOS BAIXOS	1994	22,4 (2475/11072)
AUSTRIA	1994	dades nacionals no disponibles
PORTUGAL	1993	11,1 (757/6797)
FINLÀNDIA	1992	30,0 (3776/12567)
SUÈCIA	1994	41,3
REGNE UNIT	1989	dades nacionals no disponibles
TOTAL		20,0 (132037/660426)

(Quadre de l'edició de 1996 de la Comissió Europea *Las mujeres en la toma de decisiones*)

Dossier

Si bé les dades que assenyalo, extretes de la publicació de 1996 de la Comissió Europea per la Igualtat *Las mujeres en la toma de decisiones*, ens diuen que no disposaven de dades de l'Estat espanyol, la Fundació Dolores Ibárruri -en col·laboració amb la xarxa de regidors de Portugal, la FEMP (Federación Española de Municipios y Provincias) i la seva homòloga de Noruega, la Direcció de la Dona de la Comunitat de Madrid, Emakunde (Instituto Vasco de la Mujer), la Secretaria de la Mujer de Castilla-León i la Diputació de Barcelona- ha fet un estudi sobre les barreres per a un accés igualitari de les dones al poder municipal, i d'aquest treball es poden extreure noves dades.

A Europa, de cada 5 regidors, 1 és dona; a Espanya, només 1 de cada 10. En els municipis de l'Estat espanyol, el percentatge és del 13,5%, el qual arriba al 21,6% si ens fixem en els municipis de més de 10.000 habitants. A Catalunya ens passa pràcticament el mateix: en el conjunt de municipis catalans, les dones electes som el 14,22% i si ens fixem en els municipis de més de 10.000 habitants, som el 20%. En el conjunt de l'Estat espanyol, la variació per trams de la participació de les dones és, en municipis de menys de 5.000 habitants, del 13,1%; en els de 5.000 a 20.000 habitants, del 12,6%, i en els de més de 20.000 habitants, del 16,4%.

Dues alcaldesses del Baix Llobregat. M. Antonia Castellana de Molins de Rei durant el període de 1979-1987 i Montserrat Gibert actual alcaldessa de Sant Boi de Llobregat

Eleccions municipals de 1995

Regidors en municipis de més de 10.000 habitants

Comunitat autònoma	Municipis +10.000 h.			Regidors		
	Total municipis	Nombre	Percentatge	Dones	Percentatge	Total
Andalusia	766	132	16.7	542	20	2600
Aragó	729	11	1.5	53	25.6	209
Astúries	78	22	28.2	102	24	430
Balears	67	16	23.9	68	22	308
Canàries	87	30	34.5	108	18	594
Cantàbria	102	9	8.8	31	18	175
Castella-la Manxa	915	25	2.7	113	23	486
Castella i Lleó	2248	21	1	107	23	472
Catalunya	940	87	9.3	349	20	1759
Extremadura	380	16	4.2	71	23	314
Gàlícia	313	60	19.2	155	14	1126
Madrid	179	32	17.9	202	28	730
Navarra	265	8	3	28	24	116
País Basc	247	39	15.8	206	26	798
Múrcia	45	24	53.3	105	22	470
La Rioja	174	3	1.7	17	28	61
C. Valenciana	53	80	16	384	24	1582
Ceuta	1	1	100	4	16	25
Melilla	1	1	100	6	24	25
	8627	617	7.6	2651	21.6	12280

(Article de Begonia San José a la revista de la Fundació Dolores Ibárruri, primavera de 1998)

Dossier

LES DONES EN ELS PODERS LOCALS AL BAIX LLOBREGAT

Si ens apropem a la comarca veurem com de 475 electes, només 91 són dones —el nombre absolut sempre és més revelador de la situació d'inferioritat representativa. Percentualment som el 19,15%; per tant, estariem prop de les mitjanes estatal i catalana pel que fa a municipis de més de 10.000 habitants. A la nostra comarca hi ha 13 municipis amb menys de 10.000 habitants. D'aquestes 91 dones, 56 participen en equips de govern i 35 (62,5%) són a l'oposició o no tenen carteres assignades.

La pertinença d'aquestes dones a les diferents forces polítiques té una relativa correlació amb els partits o coalicions més hegemònics a la comarca: 39%, PSC; 27%, IC-EV; 19%, CiU; 6%, PP, i 9%, d'altres. Hem de recordar que el PSC té un 37% dels electes, IC-EV un 19%, CiU un 25%, el PP un 8%, ERC un 2% i d'altres un 9%. Al Baix Llobregat tenim tres alcaldesses: la de

Begues, la de Sant Climent i la de Sant Boi. Només 20 dones són tinentes d'alcalde i, per tant, membres de les comissions de govern respectives. Pel que fa a les carteres que portem les dones que participem en els equips de govern, sovint són relatives a serveis personals com ara Cultura, Educació, Sanitat, Serveis Socials, Cooperació i Solidaritat, com si l'ajuntament fos una responsabilitat perllongada de la nostra obligació a tenir cura de les persones. Només una dotzena de dones tenen carteres relacionades amb Governació, Règim Interior, Promoció Econòmica, Urbanisme, Finances... De la descripció que faig no voldria que, per res del món, es deduís que no considero de vital importància carteres com les de Serveis Socials, Cultura o Educació. Tanmateix, constato tendències en l'adjudicació de tasques i responsabilitats.

	nombre d'electes	nombre de dones	percentatge
ABRERA	13	2	15,38
BEGUES	11	3	27,27
CASTELLDEFELS	21	3	14,28
CASTELLVÍ DE ROSANES	7	0	
CERVELLÓ	13	2	15,38
COLLBATÓ	9	1	11,11
CORBERA	13	2	15,38
CORNELLÀ	25	5	20
ESPARREGUERA	17	3	17,64
ESPLUGUES	21	4	19,04
GAVÀ	21	2	9,52
MARTORELL	17	4	23,52
MOLINS DE REI	17	5	29,41
OLESA DE MONTSERRAT	17	0	
PALLEJÀ	13	1	7,69
EL PAPIOL	11	3	27,27
EL PRAT	25	5	20
SANT ANDREU DE LA BARCA	17	3	17,64
SANT BOI	25	5	20
SANT CLIMENT	11	4	36,36
SANT ESTEVE SESROVIRE	11	1	9,09
SANT FELIU	21	6	28,57
SANT JOAN DESPÍ	21	6	28,57
SANT JUST DESVERN	17	5	29,41
SANT VICENÇ DELS HORTS	21	6	28,57
SANTA COLOMA DE CERV.	11	2	18,18
TORRELLES	11	2	18,18
VALLIRANA	13	2	15,38
VILADECANS	25	4	16
	475	91	19,15

(Base de dades de la Federació de Municipis de Catalunya, emesa amb data 14-10-98)

Pel que fa al Consell Comarcal, dels seus 38 membres, 8 són dones (un 21%). Si anem a dades de l'estudi esmentat de la Fundació Dolores Ibárruri, veurem que els percentatges generals en l'àmbit de l'Estat assenyalen que els nivells de participació inferiors els trobem bàsicament en els ajuntaments. Les autores de l'estudi n'assenyalen possibles raons, com ara que la

gestió local necessita coneixements tècnics sovint tan grans o més que els del Parlament i que les electes locals estem sotmeses a la pressió directa de l'electorat i a decisions polítiques i administratives i a limitacions pressupostàries que fan més tens l'exercici del càrrec. Aquest quadre és prou eloqüent:

Congrés de Diputats (1996)	22%
Senat	39,4%
Parlament autònom (1991)	13,9%
Corporacions regionals	41,2%
Ajuntaments (1995)	13,5%
Consells locals	32,7%

(Article de Begoña San José a la revista de la Fundació Dolores Ibárruri, primavera de 1998)

LA PRESENCIA DE MÉS DONES EN LA VIDA POLÍTICA ÉS URGENT

Núria Albó, Rosa Martí i Juli Busquets van tenir cura l'any 1989 d'editar un llibre titulat *Les dones i la política: alcaldesses i regidores de Catalunya*. Aquest treball recull el testimoni personal de catorze dones que van ser alcaldesses o regidores entre el primer i el segon mandat de la democràcia municipal. Els conductors del treball pretenien mostrar a l'opinió pública com eren i qui eren aquelles dones que en el naixement de la democràcia local van tenir el coratge i la capacitat de governar els seus respectius municipis i, per tant, de demostrar una obvietat: que la dona també té capacitat de governar. Del Baix Llobregat només es parla d'una dona: Antònia Castellana, alcaldessa de Molins de Rei del 1979 al 1987. L'any 1987 no es va presentar a les eleccions i després d'un parèntesi de quatre anys (1987-1991) de no ocupar un càrrec electe, és en l'actualitat regidora responsable de temes com cooperació i solidaritat i del Programa de la dona.

En el pròleg d'aquest llibre, la sociòloga Marina Subirats assenyala allò que avui ja constitueix plans d'acció concreta per promoure la paritat i diu: «Perquè francament, ja és hora que fer política deixi de ser una qüestió d'atributs sexuals. La presència de més dones en la vida pública és urgent i la nostra societat no serà realment democràtica mentre no desaparegui el sexisme, tant en aquest àmbit com en d'altres.» Per ara, el sexisme continua i «encara no som enlloc», com diu Núria Albó parlant d'aquest fet. «Mentre les alcaldesses, regidores i diputades siguin tan poques, gairebé no tenen una altra opció que la d'adaptar-se a les regles polítiques instituïdes pels homes. Només quan siguin moltes podran potser eliminar els usos i abusos del poder patriarcal i inventar unes altres formes de relació entre els ciutadans i les persones que han estat elegides per vetllar pels seus interessos.» Tota una premonició feta l'any 1989. Aviat farà deu anys i qualitativament poc han canviat les coses.

COM ENS SENTIM LES DONES EN ELS PODERS LOCALS?

Retornant a l'activitat de la Fundació Dolores Ibárruri, serà bo endinsar-nos en les jornades «Más mujeres en los poderes locales» organitzades el 16 i el 17 de gener de 1998. S'ha fet una anàlisi qualitativa parlant amb diverses i diferents dones amb càrrecs locals i s'ha treballat a partir del coneixement de la trajectòria política fins a ser escollides candidates; dels processos d'inclusió de les candidates: «les quotes»; dels sentiments vers la política: l'autoexigència i la satisfacció; de les dificultats per compaginar la vida

quotidiana i la política; de la pregunta sobre si tenim una manera diferent d'entendre la política; de l'existència de la solidaritat entre dones: els pactes de gènere; de les aliances i de les tensions amb el moviment feminista; de les relacions amb els mitjans de comunicació: invisibilitat i mal tracte, i, finalment, de les expectatives futures: motius per abandonar o per continuar.

Una lectura acurada de l'informe ens indica que moltes dones, el fet de ser incloses en una candidatura el consideren com una etapa més de la seva vida i del seu compromís, preveuen que no serà gaire llarga i que és fruit del seu compromís amb un projecte col·lectiu. Els segueix molestant sentir-se «florero» i insisteixen en una certa utilitat de les quotes. Algunes així ho expressen: «[...] el tema de les quotes en els partits d'esquerres és la constatació que si deixem les coses a l'atzar, deixarem que es reproduïxi l'*status quo* del masclisme i llur dominació[...]» Així les coses, es considera de molta importància el procés de confecció de candidatures.

En l'apartat d'autoexigència i satisfaccions, hi trobem com a factor positiu la compensació moral de la feina feta, i com a negatiu, la gran exigència de temps que demana l'activitat política, perquè suposa grans costos personals, familiars i d'amistat, que les dones valorem com a pèrdues i que empobreixen el cercle de relacions reduint-les exclusivament a l'àmbit polític. La dedicació política suposa la renúncia de molts espais i temps personals, els horaris de l'activitat política són il·limitats, el sentiment de culpabilitat per no ocupar-nos de la cura dels altres és permanent i s'afegeix a la pèrdua del tren de la professió o de l'ofici que feiem abans de dedicar-nos exclusivament a l'activitat política. Quan la dedicació és de treball habitual més el càrrec electe i les obligacions familiars, la càrrega és molt feixuga.

En aquest estudi ha sorgit la gran pregunta: les dones fem o entenem la política d'una manera diferent? Sembla que la majoria de les dones entrevistades creuen que existeix una diferent concepció i execució de la política per part dels homes i de les dones, encara que, alhora, puntualitzen que les dones som molt diverses i que les generalitzacions són perilloses.

Les poques dones que ens dediquem a l'activitat política hem sentit a dir més d'una vegada que «el pitjor enemic d'una dona és una altra dona», fet que assenyala que la competitivitat i l'enfrontament entre les dones polítiques són més radicals i intensos que els dels homes. En primer lloc, cal recordar que les dones — com els homes — no som un tot homogeni. Militem en

Dossier

diferents forces polítiques i no pensem, necessàriament, com les majories dels nostres propis partits. Seria irreal pensar que les dones podem aportar oasis d'homogeneïtat a la política. Algunes formulem que els partits polítics, tal com són concebuts en l'actualitat, són eines poc útils per lluitar per a l'emancipació humana. Ara bé, és cert que hi ha determinats interessos de gènere que estem disposades a posar al davant d'interessos més o menys de partit, com, per exemple, posicions relacionades entorn de la violència contra les dones, les dificultats d'accés o permanència en l'ocupació, la imatge que es reflecteix en els mitjans de comunicació, les sentències desafortunades pel seu sexisme...

Les dones a qui l'estudi de la Fundació ha entrevistat s'han expressat en el sentit d'identificar-se amb les reivindicacions fetes des del feminisme, si més no pel que fa a la participació de les dones en la política. No totes les dones que es dediquen a l'activitat política tenen la mateixa relació amb el moviment feminista i segons quin hagi estat aquest vincle, expressen les seves contradiccions, com és el cas de la doble militància per part de les feministes actives i ahora polítiques de partit.

La dificultat en la presència als mitjans de comunicació és constatada. Se surt en aquests mitjans d'acord amb la singularitat o el fet d'autoconstruir-se una personalitat de política assídua als mitjans a l'estil d'algunes *show-women*. Poques dones tenen finestres de qualitat i intervenció en els *mass media*, pocs mitjans són dirigits per dones. Ahora, hi ha una queixa de mal tracte, moltes se senten com un «blanc fàcil». També consideren que desperten «morbo»: som poques, som úniques i aquí es veu un camp per aprofitar les oportunitats de presència i difusió. Les consideracions vers els mitjans de comunicació són de tota mena.

COM ES POT PROMOURE UNA MAJOR PRESENCIA DE LES DONES EN ELS PODERS LOCALS?

D'aquest estudi sorgeixen unes propostes d'acció que moltes dones estarien disposades a compartir, com ara:

- L'elaboració contínua d'estadístiques sobre la presència de les dones en els poders públics i la difusió d'aquestes dades. De manera especial vull recalcar aquesta necessitat, atès que a Catalunya (al marge de la feina feta des de la Diputació de Barcelona amb la Fundació Dolores Ibárruri) no hi ha cap mena de dada sobre aquest tema.
- Promoure un model diferent de fer política que acosti als ciutadans els seus representants.

- Introduir la perspectiva de gènere en tots els afers municipals.
- Impulsar la formació política.
- Promoure el canvi d'horaris.
- Promoure xarxes d'homes i de dones professionals de la comunicació compromesos a prioritzar en les seves agendes el paper de les dones dedicades a la política local.
- Promoure i desenvolupar tècniques de treball polític per combatre'n les exclusions.
- Retribuir el treball institucional. Són molts els càrrecs electes del món local que han de compatibilitzar el seu treball institucional i el seu treball retributiu.
- Articular de manera permanent la relació del moviment i de les organitzacions feministes, i les dones polítiques.
- Promoure campanyes d'opinió pública a favor de la participació política de les dones.
- Obrir el diàleg i les campanyes entorn de la necessitat de l'establiment de quotes per afavorir la participació de les dones en la política representativa.

La Conferència de Pequín de 1995, en la seva plataforma d'acció, assenyalava la necessitat de fixar objectius concrets per a la representació paritària, procedir a l'examen de la discriminació directa o indirecta en els partits polítics, fer anàlisi i difusió de dades quantitatives i qualitatives, obrir noves estratègies de comunicació per fomentar el debat públic, formar per al lideratge i augmentar la transparència en els mecanismes d'accés a l'activitat política. El treball promogut per la Fundació Dolores Ibárruri apunta clarament en aquest sentit. Cal que les dones catalanes i espanyoles aprofundim en aquest camí.

PER QUÈ EN ELS MUNICIPIS DEL BAIX LLOBREGAT SOM NECESSÀRIES LES DONES?

Podria començar aquest apartat amb una obvietat: perquè volem assolir una autèntica democràcia paritària. Som la meitat de la població i hem de ser presents en els indrets on es prenen decisions sobre la nostra vida quotidiana. És una afirmació lògica: si en els càrrecs electes hi ha homes, també hi pot haver dones en un nombre igual.

Personalment, tot i que defenso la necessària paritat democràtica, no sé si estaria gaire engrescada a ser un càrrec electe, una dona dedicada a la política, si no defensés un projecte, potser una mica utòpic, entorn de valors com la solidaritat, la igualtat, el treball per la continuïtat de la vida en el planeta, la defensa de la dignitat de les persones i de les seves condicions de vida, i un llarg etcètera. Entenc la política en el marc

d'una ideologia d'esquerres nodrida de les millors tradicions del comunisme, del socialisme, del feminisme i de l'ecologisme, i sempre tinc present que sóc una dona, de condició humil i d'una nació oprimida, tal com poèticament ens deia la Maria Mercè Marçal.

Des d'aquests principis ideològics, que no de partit (la visió partidista i partidària de la política m'horroritza), és des d'on em sento còmoda per treballar en un municipi del Baix Llobregat. La nostra realitat i la nostra identitat comarcal són, per a mi, dubtoses i controvertides. Ara bé, quasi tots els municipis baixllobregatins tenim el denominador comú del riu i de viure a l'àrea d'influència d'una gran metròpoli, Barcelona, que genera una relació ambivalent "d'atracció - repulsió" i que ens obliga a comptar amb la seva evolució, que, indubtablement, està vinculada a la nostra, a la de tots els municipis de l'entorn metropolità.

Procurar un desenvolupament harmònic dels nostres municipis no es pot fer d'una manera individualitzada. El continu urbà dels municipis del Baix Llobregat ens assenyalava que hem d'estar amatents a promoure un creixement sostenible dels nostres municipis, a interrelacionar-los amb la gran ciutat, a promoure la mobilitat amb criteris d'estalvi de recursos i a obtenir millors condicions de vida i d'ocupació als nostres habitants, a singularitzar-ne la formació i a elevar el llistó de les nostres ofertes d'equipaments educatius i culturals. Fer que les persones siguin l'eix de totes les polítiques municipals, les obres públiques, els edificis, els serveis, la cultura, el lleure..., s'han de programar i construir colze a colze amb els ciutadans i les ciutadanes com a agents actius en la presa de les decisions. La democràcia municipal ha de ser la gran oportunitat i la gran escola de participació dels ciutadans i de les ciutadanes.

Les persones a qui, com a mi, l'atzar ens ha portat a la política representativa, ens sentim terriblement incòmodes i molestes quan sentim la típica i tòpica frase de «tots són iguals», i, malauradament, per aquest arrasador passem tots: homes i dones. Un mal paleta mai provocarà que es digui que tota la gent de l'ofici és incompetent. Un mal polític aconsegueix desprestigiar una noble dedicació: la de la política. Les dones podem contribuir a fer que l'activitat política tingui més prestigi. Hem d'incidir en els municipis forçant, per mitjà de plans d'acció, la presència de les dones en els moviments associatius, en els partits polítics... Hem de promoure canvis en el funcionament del treball voluntari, de participació associativa i/o política, per facilitar la incorporació de les dones i per ajudar a formar a tothom per intervenir en els afers de la vida col·lectiva.

Hem de compartir allò que fem les dones i els homes que en un moment determinat de la nostra vida assumim la responsabilitat de ser regidores o regidors com prenem una decisió, amb quins recursos, amb quines possibilitats... La paritat democràtica s'aconseguirà més fàcilment si ens impliquem totes i tots en el futur dels nostres municipis, no podem deixar la política en mans d'experts sense la participació directa i decisiva de ciutadanes i de ciutadans. Així serà més fàcil transformar la realitat, així es podrà fer política amb el cor i amb el cap.

BIBLIOGRAFIA

ALBÓ, Núria; BUSQUETS, Juli; MARTÍ, Rosa M. *Les dones i la política: alcaldesses i regidores de Catalunya*. "Polítiques", Edicions de la Magrana. Edicions 62. Febrer 1989.

Unió Interparlamentària. Ginebra, 1997
Hombres y mujeres en política.
La democracia por perfeccionar.
Estudio comparativo mundial.
Enero 1997

Red Europea de Expertas «Las mujeres en la toma de decisiones»,
creada en el marco del tercer programa de acción a medio
plazo para la igualdad de oportunidades entre mujeres y hom-
bres. Comissió Europea. Quarta edició 1996

BOTANA, Ana; NUÑO, Laura; MONTERO, Jesús; Kualitate Lantaldea.
Investigación cualitativa «Más mujeres en los poderes locales». Madrid: Fundación Dolores Ibárruri, 1998.

SAN JOSÉ, Begoña San José. "Más mujeres en los poderes locales".
A: *La Fundación*. Madrid: Fundación Dolores Ibárruri, etapa I.
núm. 1, primavera 1998-11-10.

Fitxer General d'Ajuntaments de Catalunya. Barcelona:
Federació de Municipis de Catalunya, 1998.

Agraïments:

A la responsable de la base de dades de la FMC.
A l'Institut Català d'Estadística.
Al Centre de Documentació de l'Institut Català de la Dona.
A la tècnica del Programa de la dona de l'Ajuntament de Molins
de Rei.
Als homes i a les dones que sempre m'ajuden amb el seu
assessorament i amb el seu suport.

Lamentacions:

Si no vaig errada, no disposem de treballs propis referents a la realitat catalana on s'analitzi la participació de les dones en el món local actual, ni tampoc des de la perspectiva dels vint anys de democràcia municipal.

Dossier